

Executive Summary

BFL has been categorized as a Category B project, as the potential adverse environmental and social impacts on population within the Protected Areas or those living around who depend on the PA for their livelihoods or environmentally important areas are site-specific, reversible and can be readily mitigated.

Therefore, to ensure that all BFL funded projects and programs are environmentally and socially sustainable as well as in line with BFL's policies and guidelines, an Environmental and Social Management Plan (ESMP) involving stakeholder participation and timely public disclosure is required.

An Environmental and Social Management Plan (ESMP) for Wangchuck Centennial National Park (WCNP), describes mitigation measures/good practices at activity level which are required as per the screening protocol. All the screened activities which has potential risks to environment and social management have to prepare ESMP which include environment management and mitigation plans during pre-activity, activity implementation and closing phases. Hence, it contains description of the detailed actions including communities, roles, communication and reporting and monitoring processes required as part of the implementation. In order to ensure that the issues of all stakeholders are taken into account, it includes a stakeholder engagement plan. The plan includes identification of stakeholders, method of engagement, timing and logistics. It is a requirement for all parks and biological corridors to keep record, reporting, review, auditing and update ESMP yearly as per the planned activities.

The activities that required ESMPs for the year 2022 under Wangchuck Centennial National Park are:

1. Maintenance of staff quarter at Sephu park range
2. Construction of river bank protection at Tandingang

བཀོད་ཀྱི་བཅུ་དོན།

འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སློབ་ཀའི་ཚེ་སློག་མ་དངུལ་འདི་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེའི་འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ལས་འགུལ་གྱི་དབྱེ་ཁག་
 ཁ་པ་(Category B) རྒྱ་ལྷན་པའི་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ལས་འགུལ་འདི་ལས་བརྟེན་ཏེ་སྤྱད་སྤོབ་ས་ཁོངས་ནང་སྤོང་མིའི་མི་སེར་དང་
 ཡང་ན་ སྤྱད་སྤོབ་ས་ཁོངས་ཀྱི་མཐའ་སྐོར་ཏེ་འཚོ་བ་སྤྱད་སྤོབ་ས་ཁོངས་ལུ་བརྟེན་སྤོང་མིའི་མི་སེར་ ཡང་ན་ གལ་ཅན་གྱི་མཐའ་སྐོར་
 གནས་སྤངས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཚུ་ལུ་གཞོན་པ་འབྱུང་ནིའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ད་ གལ་སྲིད་གཞོན་པ་འབྱུང་པ་ཅེན་ གཞོན་ཉེན་ཚུ་དམིགས་
 གསལ་ས་གནས་ནང་རྒྱུ་མ་ཅིག་འབྱུང་ནི་དང་ གཞོན་ཉེན་མར་ཕབ་རྒྱུ་ནི་དང་ཚ་མེད་ཡང་གཏང་ཚུགས་པ་ཡིན།
 དེ་འབད་མ་ལས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སློབ་ཀའི་ཚེ་སློག་མ་དངུལ་ཐོག་ལུ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་འབད་ཡོད་པའི་ལས་འགུལ་དང་ལས་ལྷན་ཚུ་ མཐའ་
 འཁོར་གནས་སྤངས་དང་ མི་སྡེ་གཉེས་ལུ་ཡུན་བརྟེན་གྱི་ཕན་པ་ཡོད་པ་བཟོ་བ་གི་མ་ཚང་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སློབ་ཀའི་ཚེ་སློག་མ་དངུལ་
 གྱི་སྤོང་བྱས་ལམ་སྟོན་དང་འབྲེལ་ཐབས་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེ་འཛོན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་དགོས་ད་ མི་དམངས་
 གོས་བརླུན་དང་ དུས་དང་དུས་སུ་མི་དམངས་ལུ་གསང་བ་བཤད་ནི་འདི་དགོས་ཡིན།
 རང་བཞིན་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེ་འཛོན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ སློབ་ཀ་དང་སློག་ཆགས་རྒྱན་ལམ་ཚུ་ནང་ལས་ལྷན་ཚུ་འབད་བའི་
 སྐབས་ ཐབས་ལམ་དང་བཟོ་བྱེད་ཚུ་གསལ་སྟོན་འབད་མ་ཡིན་པ་ད་ འདི་ཡང་ལས་སྤོང་གཏམ་སེལ་ལམ་ལུ་གསལ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཡིན།
 གཏམ་སེལ་འབད་ཡོད་པའི་ལས་སྤོང་གི་ནང་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེ་ལུ་གཞོན་ཉེན་ཡོད་པའི་ལས་སྤོང་གི་དོན་ལུ་
 མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེ་འཛོན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་བཟོ་དགོ། འཛོན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ལས་སྤོང་འགོ་མ་བཟུགས་པའི་
 ཏེ་མ་གཞི་བཟུགས་འབད་བའི་སྐབས་དང་མཇུག་བཟུམ་ད་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་འཛོན་སྐྱོང་དང་གཞོན་ཉེན་མར་ཕབ་གྱི་
 ཐབས་ལམ་ཚུ་བཟུགས་དགོས་ཡིན། དེ་འབད་མ་ལས་འཛོན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ལས་སྤོང་ མི་སྡེ་ ལུ་འགན། བཅུ་སྤོང་དང་སྟན་ལྷན་ལྷན་གྱི་
 དེ་ལས་སྤོང་རྒྱ་ལྷན་ལམ་ལུ་གསལ་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་འབྲེལ་བཤད་ཁ་གསལ་ཚུ་དགོས་ཡིན། འཛོན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ལུ་ གལ་གཏོགས་
 འབད་དགོ་པའི་ཁེ་གུ་ཡོད་མི་ཚུ་གི་ཉོག་བཤད་ཚུ་ཚུ་དགོ་པའི་ཁར་ ཁེ་གུ་ཡོད་པའི་མི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་གལ་གཏོགས་འཆར་གཞི་
 དགོ། གལ་གཏོགས་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ཁེ་གུ་ཡོད་མི་ངོས་འཛོན་འབད་ནི་དང་གལ་གཏོགས་འབད་ནིའི་ལམ་ལུ་གསལ་ དེ་ལས་གལ་
 གཏོགས་ཀྱི་དུས་ཚོད་དང་བཅའ་སྲིག་ཚུ་ཚུ་དགོས་ཡིན། སློབ་ཀ་དང་སློག་ཆགས་རྒྱན་ལམ་ཡིན་ཚུ་གི་མཆར་གཞི་ལས་སྤོང་དང་
 འབྲེལ་ཏེ་ དན་ཐོ་དང་སྟན་ལྷན་ལྷན་བསྐྱར་ཞིབ། ཚེས་དབྱུང་འབད་ནི། དེ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེ་འཛོན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་
 འདི་ལོ་བཟུར་བཞིན་དུ་དུས་མཐུན་བཟོ་དགོས་ཡིན།

དབང་ཕྱུག་བརྒྱུ་འཁོར་རྒྱལ་ཡོངས་སློབ་ཀའི་ དོན་ལུ་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ རྒྱུ་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེ་འཛོན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་
 དགོས་ཡོད་པའི་ལས་སྤོང་ཡང་།

- ༡༥ སྤོང་ཕྱུག་སློབ་འཛོན་ཡིག་ཚང་ལུ་ ལས་གཞི་གཞི་བའི་སྤོང་ཁྱིམ་ཉམས་བཅོས་འབད་ནི།
- ༢༥ ཏེ་མཐོན་གང་ལུ་ རྒྱ་བྱུག་རྒྱུ་ལུ་